

Δίκαιο Οικονομικής Εγκληματικότητας

Χρηματιστηριακά αδικήματα

30/09/1876 : Εκκρίνεται η σύσταση Χρηματιστηρίου από την κυβέρνηση του Αλέξανδρου Κουμουνδούρου, που υπήρξετο σε έναν περιορισμένο κοινωνικό κύκλο δραστηριοποιημένο στην Αθήνα

1970-1973 : 1^η συσταστική + μαζική απόπειρα χρηματοδότησης της οικονομικής ανάπτυξης

1990 - 1991 : μεγάλη διεθνής οικονομική κρίση

1996 - 1999 : υγιής ανάπτυξη της οικονομίας
διεθνοποιημένη αγορά + ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων
συμμετοχή του κοινού με την ιδιότητα του επενδυτή

1999... : αρνητική πορεία του χρηματιστηρίου, με σημαντικές απώλειες για τους επενδυτές
δημιουργήθηκε η ανάγκη εξέτασης υποθέσεων με αξιοπαινο χαρακτήρα

Χρηματιστήριο αξιών

= μόνιμη - ελεύθερα προσιτή - δημόσια - οργανωμένη αγορά επενδυσιακών αξιολογίων

= μακροπρόθεσμα αξιολογία που δεν προορίζονται για σύντομη εξόφληση από τον οφειλέτη τους

αποστολή : ολοκλήρωση του "νόμου της προσφοράς + της ζήτησης" στην οικονομία

1. επενδυσιακή

2. χρηματοδοτική

νομική αποστολή : δημιουργία αγοράς τιμής των χρεογράφων που τυγχάνουν διαπραγματεύσεως στο χρηματιστήριο + θωράκιση του νομοθετικού πλαισίου της κεφαλαιαγοράς

Σημαντικά χρηματιστηριακά σκάνδαλα :

1. Εταιρία μεταλλείων του Λαυρίου 1980
2. Λαυρεωτική 1994
3. Δέκα χρηματιστηριακή 1996
4. "ΜΕΤΟΧΕΣ ΦΟΥΣΚΕΣ" 1999 - 2000
5. "ΔΕΚΑ" (Δημόσια Επιχείρηση Κινητών Αξιών) 2000

Κατηγορίες χρηματιστηριακών εξαγγελιών

- i) χειραγώγηση της αγοράς , μέσω : α) διενέργειας συναλλαγών
β) διασποράς ψευδών ειδήσεων
 - ii) κατάχρηση "εμπιστευτικών / προνομιακών πληροφοριών"
 - iii) πλαστογραφία κινητών αξιών (ιδιώνυμο έγκλημα)
 - iv) παραπλάνηση σε χρηματιστηριακές πράξεις (π.κ. 406)
- * Ωστόσο, το έγκλημα αυτό δεν βρίσκεται εύκολα πεδίο εφαρμογής, λόγω ακραίων στοιχείων στην αντικειμενική + υποκειμενική του υπόσταση

Το iii τιμωρείται ΠΑΝΤΟΤΕ σε βαθμό κακουργήματος, χειρόντας έτσι ερωτηματικά σε σχέση με την "αρχή της αναλογικότητας". Οι μόνες του διαφορές από την κοινή πλαστογραφία είναι μόνον ως προς το υλικό αντικείμενό του (μετοχές / ομολογίες / κινητές αξίες).

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΟΣ ΠΡΙΝ ΤΟΝ Ν. 3340/2005

Τα i + ii ρυθμίζονταν διάσπαρτα σε διάφορους ποινικούς νόμους.

- Ν. 3632/1928 : τιμωρείται με φυλάκιση + χρηματική ποινή μέχρι 50.000 δραχμές ή άλλη ποινή όποιος - με σκοπό αθέμιτης ωφελείας - μεταχειρίζεται εν γνώσει του μετά επιτήδεια προς παραπλάνηση του κοινού, για επηρεασμό των τιμών του χρηματιστηρίου (χειραγώγηση μετοχών)

* η διάταξη αυτή επεκρίθη ως αντισυνταγματική (Σ 751, ν.ε.η. ρ.δ.λ.ε.), λόγω της ασαφούς + αορίστου περιγραφής της

αντικειμενικής της υποστάσεως ("επιτήδεια... μέσα"). Δεν υπάρχουν οι πρόσφοροι τρόποι τήξεως + δεν προσδιορίζεται το περιεχόμενο της πράξης του κοινού → γενική ρήτρα αξιοποιήτου

• **N. 1800 / 1988**

παράνομη χρησιμοποίηση εμπιστευτικών πληροφοριών

§ 1: Τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών + χρηματική ποινή όποιος - έχοντας αποκτήσει γνώση εμπιστευτικών πληροφοριών για επιχείρηση - με αφορμή μόνιμη / πρόσκαιρη παροχή υπηρεσιών (με οποιαδήποτε ιδιότητα) προς ή για επιχείρηση - χρησιμοποιεί τις πληροφορίες αυτές είτε ο ίδιος / είτε μέσω άλλου προσώπου + αγοράζει ή πωλεί χρηματιστηριακές αξίες των επιχειρήσεων αυτών για να επιτύχει σημαντικό περιουσιακό όφελος (για τον εαυτό του ή τρίτο) / για να επιφέρει σημαντική περιουσιακή ζημία σε τρίτο

§ 2: Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος αποκτά άμεσα ή έμμεσα γνώση εμπιστευτικών πληροφοριών για επιχείρηση από πρόσωπα που είχαν αποκτήσει (κατά το οριζόμενο στην προηγούμενη §) γνώση των πληροφοριών + τις χρησιμοποιεί εν γνώσει του γεγονότος ότι οι πληροφορίες είναι εμπιστευτικές (είτε ο ίδιος / είτε μέσω άλλου) + αγοράζει / πωλεί χρηματιστηριακές αξίες της επιχείρησης αυτής, για να επιτύχει σημαντικό περιουσιακό όφελος για τον εαυτό του ή τρίτον / να επιφέρει σημαντική περιουσιακή ζημία σε τρίτον.

• **N. 1969 / 1991**

διασπορά ψευδών ειδήσεων (μορφή χειραγώγησης):

όποιος διασπείρει εν γνώσει του ψευδείς / ανακριβείς πληροφορίες δια του τύπου ή με οποιαδήποτε άλλον τρόπο, οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν την τιμή 1 / παρόντων κινητών αξιών εισηγμένων σε χρηματιστήριο → τιμωρείται με φυλάκιση + χρηματική ποινή μέχρι 100.000.000.000 δραχμές.

Το άρθρο αυτό συρρέει με το άρθρο που προαναφέρθη : κοινό αντικείμενο ρυθμίσεως, με επάλλατο περιεχόμενο

3 απόψεις

- ① Η πιο πρόσφατη απορροφάται από την παλαιότερη, επειδή αυτή προσθέτει το υποκείμενιο στοιχείο της "παράνομης σκοπούμενης ωφελείας".
- ② Ισχύουν παράλλατα + συρρέουν αλληλικά, αφορώντας σε διαφορετικά έννομα αφαθα'
 - ν παλιό : προστασία του επενδυτικού κοινού από επιζήμιες πράξεις που αποβλέπουν σε επηρεασμό των τιμών του χρηματιστηρίου
 - ν νεώτερο : γενική προστασία της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς
 Η νεώτερη διάταξη δεν καλύπτει την όλη απειρία του εκκλημάτος της παλιάς
- ③ Μυλωνόπουλος + Ανδρουλαίης : η νεώτερη σιωπηρά καταργεί την παλιότερη

Η επίλυση του ζητήματος είναι κρίσιμη για εκκρεμείς υποθέσεις + προκύπτουν σημαντικά ουσιαστικά - δίκονομικά ελλείμματα μετά την κρίση του 1999-2000.

- Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (1991)
- αύξηση εγκληματικής παραβατικής συμπεριφοράς
- ψήφιση + θέση σε ισχύ του Ν. 3340/2005

Ενσωματώνει την ευρωπαϊκή οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου + του Συμβουλίου για προστασία της κεφαλαιαγοράς από καταχρήσεις εκ μέρους προσώπων που : 1. κατέχουν προνομιακές πληροφορίες 2. προβαίνουν σε χειραγώγηση της αγοράς με αυτόν τον νόμο συγκεντρώνονται όλες οι ποινικώς διαφερόντες συμπεριφορές + κατοπινοποιείται η ασάφεια + η αοριστία.

Άρθρα: 2) γενικοί ορισμοί (+ "καταχρήση της αγοράς")

6) ορισμός της "προνομιακής πληροφορίας", που αντικατέστη την εμπιστευτική

7) ορισμός της "χειραγώγησης" + περιπτώσεολογία

22) Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς + αρμοδιότητες (οιονεί προαναμετρίτη αρχή)

- 29) ειδική ποινική υποσταση της καταχρήσεως προνομιακών πληροφοριών
 30) >> της χειραγωγότητος + των 2 μορφών της (συναλλαγές + διασπορά ψευδών ειδήσεων)
 31) δίκονομικά ζητήματα

καινοτομίες!

- Εδόθη νομοθετικός ορισμός της "χειραγωγίσεως" + αναφορά 4 περιπτώσεων. Προσδιορίζεται εμπειρικά από τον διαιτητή.
 → διώκεται ως κακούργημα επί σωρευτικής συνδρομής των εξής στοιχείων:
1. κατά συνήθεια
 2. κατ'επάγγελμα
 3. μεγάλη αξία παρανομην συναλλαγών
 4. πορισμός μεγάλου περιουσιακού οφέλους
- } χειραγωγή /
κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών

πριν το 2005 : τιμωρούνταν μόνον ως πλημμελήματα, με εξαίρεση την πλαστογραφία κινήτων αξιών.

- δίκονομικές διατάξεις :
- * αυτεπαγγέλτως διωκόμενα εγκλήματα
 - * δυνατότητα παράστασεως της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ως ποιντικής αγωγής
 - * τρόπος παραπομπής των κακούρηματων στο ακροατήριο
 - * προσδιορισμός των καθ'ύλην αρμόδιων διαιτησίων
- αντιματάσταση (όχι κατάργηση) των παλαιών διατάξεων → αποφυγή παραγραφής των εκκρεμών υποθέσεων ή και εξαίψεως του αξιοποιούν
- κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών : N.3340/2005
 (καλύπτει το πεδίο εφαρμογής των ισχυουσών διατάξεων του άρθρου 30 Ν. 1806/1988 μόνο με την § 1)

* "προνομιακή πληροφορία"

= "εμπιστευτική" παραλαβνητική παραπέμπει σε υποχρέωση πίσσεως
 Η "εσωτερική" → περιόρισε σημαντικά το εύρος των πληροφοριών :

αυτές μπορεί να είναι + εξωτερικές.

προϋποθέσεις

1. συγκεκριμένη (οχι εικασίες / φήμες / θόρυβοι)
2. να μην έχει δημοσιοποιηθεί (οχι τύπος / γνωστή & ευρύτερο κύκλο)
3. αφορά εκδότη / χρηματοπιστωτικό μέσον
4. η δημοσιοποίηση να μπορεί να επηρεάσει την τιμή των χρηματοπιστωτικών μέσων, μετά από αξιολόγηση εκ μέρους συνετού επενδυτή

* παραδείγματα προνομιακών πληροφοριών

εξαγορά ειδηχμένης στο (X) επιχείρησης / συγχώνευση εταιριών / επταπειλούμενη πτώχευση / ανύψωση σημαντικής επενδυτικής πρωτοβουλίας / είσοδος θεσμικών επενδυτών στο μετοχικό κεφάλαιο / αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου

- απαξία του έγκληματος: κερδοσκοπική χρήση πληροφοριών
- προστατευόμενο έννομο αγαθό: αξιοπιστία → ίσες ευκαιρίες για όλους τους επενδυτές
 Διττός ο ρόλος του (X):
 1. επενδυτικός → εύρυθμη λειτουργία της
 2. χρηματοδοτικός → χρηματιστηριακής αγοράς
- τύπος της ποινικής υποστάσεως:
 - έγκλημα αφηρημένης διακινδυνεύσεως: αρκεί ο σκοπός επεξεύσεως οφέλους, δεν είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθεί
 - έγκλημα οικονομικού ποινικού δικαίου: αθέμιτη κερδοσκοπική συμπεριφορά που προσβάλλει την εύρυθμη λειτουργία της κεφαλαιαγοράς
 - έγκλημα υπέρχρεωσης υποκειμενικής υποστάσεως: σκοπός οφέλους (ως προς αυτό το στοιχείο δεν αρκεί αναγκαίος / ενδεχόμενος όφελος, αλλά απαιτείται α' βαθμού!)
- υποκείμενο του εγκλήματος: αφορά σε φ.π. / υ.π.
 κοινό έγκλημα: οποιασδήποτε κατέχει προνομιακή πληροφορία (το παλαιό νομικό καθεστώς απαιτούσε την ύπαρξη κάποιας ιδιότητας)

Απαιτείται από αυτόν και η γνώση του "προνομιακού χαρακτήρα". Αυτός τιμωρείται έστω κι αν η πληροφορία περιήλθε σε αυτόν συμπτωματικά / τυχαία.

- α δίκημα "φιλίκου χεύματος": γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών σε τρίτους χωρίς χρήση. Εμφανίζει διοικητικό (όχι ποινικό) διαφέρον, αλλά μπορεί να παραπέμψει σε παραβίαση επαγγελματικού απαρνήτου, π.κ. 371, 372)

"χρήση": (αντοπρόσωπη / μέσω άλλου) αγορά ή πώληση της χρηματιστηριακής αξίας της επιχείρησης που αφορά η πληροφορία.

Η πληροφορία πρέπει οπωσδήποτε να υπάρχει κατά την αγορά / πώληση, οποιαδήποτε άλλη πράξη πριν την χρήση αποτελεί μη-τιμωρητή προπαρασκευαστική πράξη.

Η χρήση πρέπει να αποβλέπει στον σκοπό πορισμού παράνομου περιουσιακού οφέλους, δι' αυτόν / τρίτο.

κακουργηματική περίπτωση

- κατ'επαγγελμα (πκ 13) / κατά συνήθεια
- υπέρβαση αξίας των παράνομων συναλλαγών > 1.000.000 € ή προσπορισμός περιουσιακού οφέλους > 300.000 €

κατάχρηση της αγοράς με χειραγώγηση (Ν. 3340/2005)

ενσωμάτωσε τους : Ν. 3632/1928 + Ν. 1969/1991

ορίζει για 1^η φορά την έννοια της "χειραγώγησης" = η αθέμιτη επίδραση στην διαδικασία διαμορφώσεως των χρηματιστηριακών τιμών (+ διεύρυνση για παραπλάνηση ως προς την προσφορά και την ζήτηση χρηματιστηριακού μέσου, που εν συνεχεία επηρεάζει και την τιμή του)

2 βασικές κατηγορίες που προκύπτουν από τη νομοθεσία:

1. Συναλλαγές / εντολή για συναλλαγή (κοινοτομία)
Το νομοθετικό κενό εδώ καλυπτόταν με την διάσταστική ερμηνεία του Ν. του 1991

2. Διάδοση ψευδών / παραπλανητικών πληροφοριών, ειδήσεων ή φημών (γεγονότα πρόσφατου παρελθόντος ως σημειό αναφοράς)

ΟΧΙ υποκειμενικές γνώσεις!

(συγκεκριμένες + ικανές να επηρεάσουν τιμές/συναλλαγές επί των τιμών) μεταδόση (με οποιονδήποτε τρόπο), ως εξαπάτηση σε μεγάλο + ακαθόριστο αριθμό προσώπων. Τυχόν ερμηνευτική εκδοχή που απαιτεί αποκλειστικά άμεσο χαρακτήρα υπονομεύει την αβράγεια δικαίου!

4 ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΧΕΙΡΑΧΩΤΗΣΗΣ:

1. ΠΡΟΣΥΝΕΝΝΟΗΜΕΝΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΟΓΚΟΥ ΜΕΤΟΧΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΚΩΔΙΚΩΝ

Οι πραγματιστές συναλλαγές διαμορφώνουν την τιμή + στόχος είναι να αγοράσει κάποιος σε μειωμένη τιμή.

2. ΑΥΤΟΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Το ίδιο πρόσωπο εισάγει με ελαχίστη χρονική διαφορά εντοχές αγοράς + πωλήσεως των ίδιων μετοχών που διασταυρώνονται.

intraday συναλλαγές → επιτρεπτές

3. ΕΙΣΑΧΩΤΗ ΕΝΤΟΧΩΝ ΣΕ ΥΨΗΛΟΤΕΡΗ / ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΗ ΤΙΜΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΑΜΟΡΦΟΥΜΕΝΗ + ΑΠΟΣΥΡΣΗ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ

στόχος είναι η παραπαύνηση ότι υπάρχει ζήτηση/προσφορά στην τιμή αυτήν

4. ΑΓΟΡΑ/ ΠΩΛΗΣΗ ΤΙΤΛΩΝ ΣΤΟ ΚΑΘΙΣΤΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ, ΣΕ ΜΙΑ ΠΡΟΟΠΤΙΔΙΑ ΝΑ ΜΕΤΑΒΛΗΘΕΙ Η ΤΙΜΗ ΚΑΘΙΣΤΟΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ

- τυπικό οικονομικό έγκλημα, που θίγει την εθνική οικονομία μέσω αθέμιτης κερδοσκοπίας
- κοινό έγκλημα (δεν απαιτούνται ορισμένες ιδιότητες ως προς το υποκείμενο) υπερχειλής υποκειμενική υπόσταση: τεχνητή διαμόρφωση της τιμής/εμπροσφυσιμότητας μιας μετοχής, με σκοπό περιουσιακού οφέλους για τον ίδιο ή τρίτο
- αφηρημένης διακινδύνευσης έγκλημα: το αξιότιμο θεμελιώνεται ανεξάρτητα με το αν ο σκοπός πραγματοποιήθηκε

προστατευόμενο έννομο αγαθό:

1. προστασία αξιοπιστίας ενημέρωσης
2. διαφύλαξη σοβαρότητας + εκυρότητας των διακινούμενων πληροφοριών (έχει άμεση επίδραση στην περιουσία)

κακουρμηματική περίπτωση χειραγώγησης

- κατ'επάγγελμα / κατ'συνήθεια τέλεση Π.Κ.13
- υπέρβαση παράνομων συναλλαγών > 1.000.000 €
προσπορισμός περιουσιακού οφέλους > 3.000.000 €

Σχέση (κοινής) απάτης + χρηματιστηριακού αδικήματος της χειραγώγησης

πριν τον
Ν.3340/2005

Ετιμωρείτο ως πλημμέλημα → όταν όμως το οικονομικό αντίκειμενο ήταν εξαιρετικά σοβαρό, οι νομικές ρυθμίσεις για την χειραγώγηση δεν ήταν ικανοποιητικές. Για λόγους λοιπόν κοινωνικο-ηθικής απάτης, οι δικαστικές αρχές κατέφυγαν σχετικά στην αύξηση της κακουρμηματικής απάτης, αν και τελικά δεν υπήρξε καταδίκη γι' αυτό.

→ επιχειρήματα για μη-επικωλύση της χειραγώγησης στην Α.Υ. της απάτης:

απάτη: 1. προϋποθέτει εξατομικευμένη + επικοινωνιακή σχέση δράστη-παθόντος. Δεν μπορεί να εφαρμοσθεί στην χειραγώγηση, όπου έχουμε συναγόμενο μήνυμα.

2. η περιουσιακή βλάβη αποτελεί άμεση αιτιώδη συνέπεια της απατηλής συμπεριφοράς. Στην χειραγώγηση όμως, η απατηλή συμπεριφορά δεν προκαλεί άμεσα την πτώση της τιμής της μετοχής.

Δικονομικές ρυθμίσεις

παλαιά

Εδίωκετο μόνο κατ'έγκληση από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Μάλλον αυτός ο όρος "έγκληση" (όπως χρησιμοποιείται στα π.κ. 117-118), καθώς επρόκειτο περισσότερο για αίτηση για δίωξη (ΚΠΔ 41). Ωστόσο, και υπό αυτή την έννοια, πολλές και σοβαρές υποθέσεις ήταν δυσχερώς διαχειρίσιμες.

νέον

Αυτεπαγγέλτως διωκόμενο έγκλημα. Με αυτόν τον τρόπο τονώνεται η ηθι-

κοινωνική του απαξία + ελέγχονται τυχόν ασκόντες / ατυχείς διώξεις από τον Εισαγγελέα.

Διαικρίνονται 2 περιπτώσεις:

- i) Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έχει την πρωτοβουλία για ανακοίνωση στον Εισαγγελέα Εφετών.
- ii) Οποιοσδήποτε έχει την πρωτοβουλία για την ανακοίνωση στον Εισαγγελέα Εφετών. Όποιος όμως πραγματοποιήσει την προαναριθμητική εξέταση υποχρεούται να διαβιβάσει την δικογραφία στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, για λήψη σχετικής εκθέσεως.

Υπάρχει δικαίωμα **παραστάσης ποινικής αγωγής** ΜΟΝΟ για στήριξη της κατηγορίας, στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

- ✓ Ιδιώτες επενδυτές δεν ζημιούνται άμεσα + δεν έχουν δικαίωμα παραστάσης ποινικής αγωγής
- ✓ Δημόσιο συμφέρον : η Επιτροπή, ως μη-ζημιωμένη, δεν έχει δικαίωμα ποινικής αγωγής. Γι' αυτό θεσμοθετήθηκε μόνον υπέρ της στήριξης της κατηγορίας + δεν χρειάζεται να αποδείξει υλική / ηθική ζημία.

Διεξάγεται προκαταρκτική εξέταση για το (βασιμότητα) της κατηγορίας + (δεν) ασκείται ποινική δίωξη (από τον Εισαγγελέα Εφετών στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών)

Υλική αρμοδιότητα

Πλημμέλημα → 3 μεζές Πλημμελειοδικείο

Κακούρημα → 3 μεζές Εφετείο Κακουρημάτων

Υπάρχει ειδικός τρόπος παραπομπής για κακουρηματικές μορφές χρηματοστηριακών εξαπατήσεων

- ↳ Αν ο Εισαγγελέας Εφετών απορρίψει απευθείας εισαγωγή σε δίκη, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Προέδρου Εφετών
- ↳ Τυχόν διαφωνία του επιλύεται από το Συμβούλιο Εφετών σε 1^η + τελευταίο βαθμό

πλέον οι διαδικασίες επιταχύνθηκαν + περιεστάην το δικαίωμα ακροάσεως (αμφ. η αντίθεση στο Σ 20 + στο ΕΣΔΑ 6 § 3)

προστασία της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας:

→ η ρύθμιση παραμένει προσηματική

Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων

Δικονομικά ζητήματα που αποτελούν προσηματικές ρυθμίσεις

Δυσανόμικτα τα οικονομικά εγκλήματα

Ο ίδιος ο νόμος είναι ασφής (π.χ. λευκά νόμοι, ασάφειες, σύγκρουση του ποινικού με το διοικητικό δίκαιο). Προσηματικοί είναι και η διαδικασία (αντιφατικοί + ακαθόριστοι οι στόχοι του νομοθέτη, το απόρρητο είναι ασύμβατο) + οι θεσμοί (συναρμολότητα υπηρεσιών ελέγχου για την ίδια εγκληματική συμπεριφορά, σύγκρουση οικονομικών εγκλημάτων με τα εγκλήματα παράνομου περιουσιακού πλουτισμού, πολυπλοκότητα...)

Υ.Π.Ε.Ε.

Δημιουργήθηκε λόγω της μεγαλύτερης συχνότητας τελέσεως σοβαρών οικονομικών εγκλημάτων + της ποιοτικής αναβαθμίσεως του modus operandi αυτών, ως μια οικονομική υπεραστυνομία + ελεγκτική αρχή. σκοπός: **σοβαρή οργανωτική + λειτουργική εκκαθάριση του διοικητικού και θεσμικού καθεστώτος για την αντιμετώπιση της οικονομικής εγκληματιότητας.**

Η σύστασή της προβέβηκε στον **Ν. 3296/2004** ("φορολογία εισοδήματος φ.π. + ν.π., φορολογικοί έλεγχοι και άλλες διατάξεις") και λειτουργεί από **18/07/2005**.

Πρόκειται για μία αμιγώς διοικητική υπηρεσία, υπαχμένη απευθείας στο Υπουργείο Οικονομικών και της οποίας προϊστάται μετακλητός ειδικός γραμματέας. Ασχολείται με την επιβολή + τήρηση ^(ως υπέρτατο έννομον αφορμα) της οικονομικής τάξεως. Ναι μεν αντιματέσθηκε το ΣΔΟΕ, αλλά ουδ' αδελφικά δεν αποτελεί παρά μια πιο

Εκσυγχρονισμένη μορφή του, χωρίς ουσιαστικές διαφορές.

Έργο + αρμοδιότητες (υφεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα + υποχρεώσεις του ΣΔΟΕ)

1. αποκάλυψη + καταπολέμηση εστίων οικονομικού εγκλήματος → πρόληψη!
2. μεγάλη φοροδιαφυγή + λαθρεμπορία
3. έλεγχος κίνησης κεφαλαίων
4. έλεγχος διακίνησης αγαθών + υπηρεσιών (+ απαγορευμένα, υπό ειδικό καθεστώς)
5. ορθή εφαρμογή διατάξεων για εθνικές + κοινοτικές επιδοτήσεις-επιχορηγήσεις
6. εφαρμογή διατάξεων για την προστασία της δημόσιας περιουσίας

προληπτικός έλεγχος + κατασταλτική δράση όσον αφορά την εφαρμογή φορολογικής νομοθεσίας και άλλων παραβάσεων (π.χ. ναρκωτικές ουσίες, τοξικές-επικίνδυνες ουσίες)

Με το π.δ. 85/2005 υπήρξε μια πιο ξεκάθαρη εικόνα για την αποστολή + τις αρμοδιότητες της, υπερχονίζοντας την πρόληψη (που στο νομοθετικό κείμενο παραλείπεται).

2 έννομα αχαιθά : εθνική οικονομία + οικονομικά συμφέροντα του Δημοσίου ("Δημοσίου": ο όρος χρησιμοποιείται καταχρηστικά, εις βάρος της έννοιας "οικονομικά συμφέροντα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων": ο νομοθέτης προσπαθεί να περάσει εσφαλμένα την αντίληψη ότι βάσει οικονομικά συμφέροντα των κοινοτήτων συνεπάγεται πάντα βάσει των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου !)

Κακώς όμως προβάλλεται και η προστασία της "εθνικής οικονομίας":

1. πρόκειται για ευρεία + πολλαχόνη έννοια
2. η απονομή της δικαιοσύνης ανήκει στην δικαστική εξουσία: τα ανακριτικά καθήκοντα της ΥΠΕΕ δεν νοούνται ως αυτά της δικαστικής αρχής

Συνεπώς, η προέθληση περί "προληψίας" στο π.δ. δεν τυγχάνει εφαρμογής, η δε εκδοκίκευση του διοικητικού + θεσμικού καθεστώτος παρεμποδίζεται.

1. από την διάσπορά ορισμένων αρμοδιοτήτων σε παρείονες υπηρεσίες

2. από το γεγονός ότι η αρμοδιότητα της κοιτασμεύει όλες εκείνες τις αρμοδιότητες στις οποίες δια νόμου είχε παρευταθεί η αρμοδιότητα του ΣΔΕ

3 αρμοδιότητες της ΥΠΕΕ :

- 1) Πρόταση : ορισμένων διοικητικών παραβάσεων + ορισμένων (ρητά στο νόμο προσδιορισμένων) αξιόποινων πράξεων
- 2) Καταστολή (επιβολή σε 1^ο βαθμό διοικητικών κυρώσεων στα υπό του νόμου προβλεπόμενα διοικητικά αδικήματα)
- 3) Καταστολή (οινακριτική διερεύνηση + απομείωση) ορισμένων (ρητά στο νόμο αναφερόμενων) εγκλημάτων

► "οικονομικό έγκλημα"

Πρόκειται για έννοια ΜΗ-επιστημονικώς παχισμένη. Ο νομοθετικός καταόχος δεν συνιστά όρισμό της έννοιας + της εκτάσεως του "οικονομικού εγκλήματος", αλλά τις επιταγές της αντεγκληματικής πολιτικής που επιθυμεί να ασκήσει ο νομοθέτης, δια της ΥΠΕΕ.

• συσχώνευση των εννοιών : "οικονομικό έγκλημα" + "έγκλημα παρά νόμου περιουσιακού οφέλους-παυσίμου" : έτσι, καταπολεμάται το οικονομικό έγκλημα + δημιουργείται μια αστυνομική αρχή με διεκρυμμένες αρμοδιότητες.

διαφορές : στα πρώτα παχίζεται η εσωτερική οικονομική τάξη ή ορισμένες όψεις αυτής / ενώ στα δεύτερα προβάλλονται διάφορα (ατομικά + υπερατομικά) ένομα ακαθά

"εσωτερική οικονομική τάξη"

= το σύνολο των εννόμων προσδοκιών των κοινωνιών σχετικά με τον τρόπο ασκήσεως της θεμιτής οικονομικής δράσεως. Αυτές αποσηώνονται σε κανόνες + θεσμούς, συγκρατώντας ένα καίμα εμπιστοσύ-

νης, του οποίου η διαβίωση καταλήγει σε απροσδόκητες ανατροπές στο οικονομικό πεδίο.

→ για το "οικονομικό έγκλημα":

Η προσβολή μίας ή περισσότερων όψεων της χώρας, που εξωτερικεύεται με την απόκτηση οικονομικών πλεονεκτημάτων, προερχόμενων από την ανάπτυξη αθέμιτης οικονομικής δραστηριότητας / καταχρηστική επιμεταλλεύση της οικονομικής ισχύος.

* Το "αθέμιτο / καταχρηστικό" ερμηνεύεται σύμφωνα με το κράτος του συναλλακτικά + χρηστικά νόη : ό,τι είναι αφόρητο για την λειτουργία της οικονομικής τάξης της κοινωνίας είναι αξιόποινη πράξη!

Στο διοικητικό δίκαιο : μη-συμμόρφωση του διοικουμένου προς τις επιταγές της θεμιτής οικονομικής τάξης + μη-δυνατότητα επιβολής του διοικητικού καταναγκασμού.

Διακρίνεται το ποινικό ≠ διοικητικό δίκαιο, αν και δεν είναι ευκρινής ο διαχωρισμός διοικητικής έρευνας ≠ ανακριτικής πράξης → διονομικές συνέπειες

Αρμοδιότητες της ΥΠΕΕ για την διενέργεια διοικητικών ελέγχων + ανακριτικών ερευνών : προληπτική + καταστατική δράση

προληπτική

Επέμβαση στην συνολικότητα προστατευόμενη θεμελιώδη "ελευθερία του πράττειν" → σε ένα κράτος δικαίου, αρμόζει η παραμετροποίηση + διαδικασιολογία της προληπτικής δράσης

- i) στην λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου για την αποτροπή τελέσεως διοικητικών εγκλημάτων + αξιόποινων πράξεων ("αρχή της αναγκαιότητας")
- ii) στην λήψη μέτρων για την ενίσχυση της οικειοθελούς συμμορφώσεως των κοινωνιών στις επιταγές του νόμου

Η προληπτική δράση της ΥΠΕΕ είναι ενδελεχώς περιγραφημένη, ώστε να αποτραπεί τυχόν εξωθεσμική δράση της

καταστατική

- * διοικητικό δίκαιο : διαπίστωση τελέσεως του οικονομικού εγκλήματος + επιβολή κυρώσεων
- * ποινικό δίκαιο : ανακριτικός καταναγκασμός

Παράμετροι δράσης + κριτήρια προγραμματισμού

i) ποιοτικά χαρακτηριστικά

τομέας δραστηριότητας / νομική μορφή / κατηγορία τηρουμένων βιβλίων / επικινδυνότητα / παραβατικότητα κατά καθό

ii) οικονομικά χαρακτηριστικά

ακαθάριστα έσοδα / καθαρά κέρδη / ζημιές / προέλευση κεφαλαίων / δεδομένα φορολογίας / ύψος δαπανών / συντελεστής καθαρού κέρδους

iii) χωροταξικά - χρονικά δεδομένα

τόπος παραγωγής - διακινήσεως / εποχιακές δραστηριότητες / τοπικές ιδιαιτερότητες

- ▶ ο δειματοληπτικός έλεγχος γίνεται πάντα βάσει κριτηρίων : τυχαία αποστοφή προς επιλεγόμενο δείγμα προσώπων υπό τον γενικό πληθυσμό, αιφροδώντας σε συγκεκριμένα αδαθά ή χώρους με κοινά χαρακτηριστικά χωρίς εστιασμένη υπόνοια

- εξάντληση ελέγχου μόνο σε 1. πρόσωπο ο παραβιάζει την ίση - χρηστή - αμερόληπτη διοίκηση.

* εξαίρεση, αν δεν υπάρχει άλλο φ.π. / ν.π. με τα ίδια χαρακτηριστικά

- "αρχή φανεράς δράσης της διοικήσεως" : το κράτος δείχνει την ταυτότητα του όταν διενεργεί έλεγχους.

* υπάρχουν όμως ορισμένες ανακριτικές πράξεις, όπου οι υπάλληλοι της υπεξ. δεν αποκαλύπτουν την ταυτότητα τους

- για να αποτραπεί ο κίνδυνος μεταστροφής του δειματοληπτικού ελέγχου σε καταστατική έρευνα από μία εξαιρετικώς δίκαιοκρατική αρχή, απαιτείται :

1. αποσαφήνιση βάσει ποιας πληροφώρας- γνώσης έδρασε

2. απόδειξη της σοβαρότητας των πληροφοριών. Σε κάθε άλλη περίπτωση, ελασχεύει ο κίνδυνος το ναρκό να χρησιμοποιηθεί ως παρανόμως κτηθέν.

(ΚΠΔ 177)

- πώς διασφαλίζεται η νόμιμη διεξαγωγή του προληπτικού ελέγχου;

1. ρητή πρόβλεψη του ελέγχου στον νόμο

2. ενημέρωση του θιγόμενου για τον χαρακτήρα-σκοπό της πριν την διεξαγωγή

3. προηγουμένη ακρόαση → προήληψη τυχόν βραβών του εννόμου αγαθού
4. τήρηση της "αρχής της αναγκαιότητας" στον περιορισμό των δικαιωμάτων

Εκτός από τις θεσμοθετημένες + δικαιοκρατικά καταστρωμένες προϋποθέσεις της διοικητικής διαδικασίας → ο θιγόμενος διοικούμενος είναι εκ του νόμου εξοπλισμένος με σαφώς προσδιορισμένα δικαιώματα.

- καταστατική δράση → διοικητικός έλεγχος → πράξη διοικητικού κατ'α/δμου
 - i. διαπίστωση της μη-συμμορφώσεως του διοικουμένου με την νομοθεσία
 - ii. επανόρθωση της βλάβης που προξένησε η ανυπακοή του διοικουμένου στην οικονομική τάξη δια της κατ'αυτού επιβολής διοικητικής κύρωσης

Η διακρίσιμη τυχόν υφιστάμενου κινδύνου για τον άνθρωπο / τα αγαθά + η αποτροπή του χαρακτηρίζεται επίσης ως "έλεγχος".

Το προσωπικό της ΥΠΕΕ έχει ανακριτικά καθήκοντα (+ δικαιώματα πρόσβασης σε πληροφορίες / στοιχεία + δικαίωμα έρευνας !). Η έννοια του "προσωπικού" χρήζει διευκρινίσεως, καθώς δεν έχουν όλοι δικαίωμα σε ανακριτικές πράξεις:

Το προσωπικό ως στοιχείο - υπηρεσιακό status δεν αρκεί για τον χαρακτηρισμό του υπαλλήλου ως ανακριτικού ή όχι. Θα πρέπει να συμπληρώνεται με το λειτουργικό κριτήριο: είναι επιφορτισμένος με την ιδιότητα αυτή;

"ανακριτική πράξη"

= κάθε ενέργεια της ανακριτικής αρχής που διεξάγεται για την βεβαίωση της τελεθώς εγκλήματος - την αποκάλυψη των δράστων - την εξασφάλιση αποδεικτικών στοιχείων - την βεβαίωση + αποκατάσταση της επεξεύσεως με το έγκλημα ζημίας - την διασφάλιση της πορείας της ποινικής δίκης

σκοπός ανακρίσεως: η καταστολή του εγκλήματος. Ο θιγόμενος:

ν αποκτά την ιδιότητα του κατηγορουμένου (κΠΔ 72)

ν είναι τρίτο πρόσωπο που παύεται αναπόφευκτα + περιστασιακά ή

ΤΥΧΑΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΜΙΑΣ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ
(ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΔΕΝ ΕΠΙΦΟΡΤΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ + ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ!)

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΥΠΕΕ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ! Η ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΠΑΡΗΜΕΛΙΟΔΙΚΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΕΠΕΚΤΕΙΝΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ!

ΕΙΔΗ + ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ + ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΥΠΕΕ

1. ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ / ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ / ΑΠΟΘΗΚΩΝ + ΛΟΙΠΩΝ ΧΩΡΩΝ
ΟΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ + ΑΓΑΘΟΙ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΡΕΑ ΕΜΕ-
ΤΑΛΛΕΥΘΕΩΣ ΤΟΥΣ + ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΤΟΥΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ
2. ΕΡΕΥΝΕΣ ΕΧΘΡΑΪΩΝ + ΛΟΙΠΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΩΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΟΥ
ΔΕΝ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΛΧΟΔΗΓΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΥ, ΟΤΑΝ ΥΠΟ-
ΧΟΥΝ ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΒΑΣΙΜΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ
(ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΥ / ΑΡΜΟΔΙΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ / ΕΠΙΤΟΨΗ ΔΙΚΑΣΤΙΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ)
ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΚΑΤΟΙΚΙΑ → ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΠΑΝΤΟΤΕ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΩΝ ΕΝΑΣ ΕΚΠΡΩΣ-
ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ (Σ 9).
3. ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ + ΑΝΑΚΡΙΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ + ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΙΔΩΝ ΕΡΕΥΝΕΣ ΩΣ ΚΑΙ
ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ, ΟΠΩΣ ΟΡΙΖΕΙ Ο ΚΠΔ ΣΤΑ ΑΔΙ-
ΚΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΟΜΟ + ΑΝΑΨΗΦΙΑ ΚΑΘ' ΟΥΣ ΤΗΝ ΑΡΜΟ-
ΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΠΕΕ
4. ΚΑΤΑΧΕΘΕΙΣ ΒΙΒΑΙΩΝ / ΕΧΘΡΑΪΩΝ / ΜΕΣΩΝ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ + ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΔΕΔΟΜΕ-
ΝΩΝ / ΑΓΑΘΩΝ / ΜΕΣΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ...
5. ΔΕΔΟΜΕΝΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ + ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΠΙ:
 i. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
 ii. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ
 iii. ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΤΑΣΕΩΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ / ΑΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΕΠΙ ΕΧΘΡΑΪΟΥ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ ΥΠΕΕ, ΕΝΤΟΣ
24 ΩΡΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΤΑΙ Ο ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑΣ.

ΕΠΙΤΥΓΧΑΙΝΕΤΑΙ Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ + ΑΓΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠ' ΟΨΙΝ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΠΑΡΗΛΟΧΟΡΙΑ
+ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ / ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ.

Ανταρραγή πληροφοριών - στοιχείων σχετικών με την αποστολή με αρμόδιες αρχές + φορείς του εσωτερικού / εξωτερικού.

Ειδικές αποστολές → εκπαίδευση στην χρήση όπλων + οπλοφορία
(κατά την οίσκηση των καθηκόντων τους)

- **Ανακριτικές πράξεις με επαχθή χαρακτήρα** : στρέφονται κατά θεμελιωδών ελευθεριών (προσωπική ελευθερία - πληροφορική αυτοδιάθεση - ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας - άσυλο κατοικίας - περιουσία - ιδιοκτησία - ιδιωτικός βίος).

Οι σχετικές προβαΐψεις του νόμου δεν πληρούν + δεν προβαΐουν τις απαιτούμενες δικαιοκρατικές εγγυήσεις. Οι - συνταγματικώς αξιούμενοι - περιορισμοί των ατομικών δικαιωμάτων έχουν τυπικό + ουσιαστικό περιεχόμενο, επομένως δεν αρκεί να κατονομάζεται από τον κοινό νομοθέτη η ανακριτική πράξη, αλλά πρέπει να αναφέρονται εξαντητινά όλες οι προϋποθέσεις νομίμου διεξαγωγής → **ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ**

(το ίδιο ισχύει και για διοικητικούς, καταστατικούς ελέγχους)

Σε ορισμένους τομείς επαγγελματικής δραστηριότητας, όπου ο διοικητικός έλεγχος θίγει σημαντικά προσωπικά αγαθά, απαιτείται ειδικότερος προσδιορισμός + μέριμνα για τις προϋποθέσεις διενέργειάς. Τα αντίθετα ισχύουν για έρευνες σε χώρους που δεν αφορούν την επαγγελματική απασχόληση του ελεγχόμενου.

Καταστατικός διοικητικός έλεγχος vs ανακριτικές πράξεις

κοινό

εξατομικευμένα στοιχεία / βάσιμες υπόνοιες ότι ο συγκεκριμένος κοινωνός τέλεσε οικονομικό έγκλημα ή παράβαση

διαφορά

η 2^η απαιτεί προηγούμενη παραγγελία / ενημέρωση του αρμόδιου εισαγγελέα ≠ ο διοικητικός μηχανισμός μόνον απλή κινητοποίηση

→ κατά την ανταρραγή στοιχείων, υπάρχει ο κίνδυνος επεξεργασίας ηρ. δεδομένων → Ν. 2472 / 1997 για την προστασία του ατόμου. Ενδεχόμενος κίνδυνος είναι και αυτός της αποξένωσης από τον σκοπό για τον οποίον συγκεντρώθη.

καν → σοβαρή προσβολή του δικαιώματος της παρηγορητικής αυτοδιάθεσως (Σ 9Α)

* η νομοθετική διάταξη περί αντανακλής παρηγορητών είναι αόριστη + γενικόλογη στο περιεχόμενο, μη-παράτα την συναγματική επιταγή

οπαχορρία

ΜΟΝΟΝ όποιος ανακριτικός υπάλληλος έχει εκπαιδευθεί προς τούτο!

VS

οπαοχρησία → είναι η επαχθέστερη ανακριτική πράξη + δεν την διαλαμβάνει καν ο νόμος! Αμφιβολία:

- αν επιτρέπεται η οπαοχρησία στους υπαλλήλους ΥΠΕΕ
- ποιες είναι οι προϋποθέσεις της (η χρήση πυροβόλων όπλων εκ μέρους της αστυνομίας διέπεται από ειδικό νόμο του 2003!)

Ειδικές ανακριτικές πράξεις

Δεν έχουν γενικό χαρακτήρα, αλλά υπάρχει ειδική πρόβλεψη του ΚΠΔ/Ειδικού Ποινικού Νόμου για την διακρίβωση ορισμένων εγκλημάτων που αναφέρονται περιοριστικά στον νόμο.

π.χ. ανακριτική διείσδυση / ελεγχόμενες παραδόσεις / οπτικοακουστική επιτήρηση / άρση απορρήτου των επικοινωνιών / ηλεκτρονική διασάθρωση στοιχείων

Επιχειρησιακά σχέδια π.δ. 85/2005

✓ συντονισμένοι διοικητικοί έλεγχοι / ανακριτικές πράξεις

σκοπός: επίτευξη ενός σαφούς + εκ των προτέρων προσδιορισμένου στόχου

✓ έρευνες που διενεργούνται: ταυτόχρονα / σε περισσότερους τομείς οικονομικού ενδιαφέροντος / με διαθεσιμότητα προτεραιότητας δράσης

✓ πρόληψη + καταστολή του οικονομικού αδικήματος / εγκλήματος

✓ εξιχνίαση δυσσηρόδεικτων + ποσυσύνθετων εγκλημάτων / πάταξη μοιδικών + ευρέως διαδεδομένων αξιόποινων συμπεριφορών

(Αρχές) που διέπουν την διενέργεια των ανακριτικών πράξεων / την επέμβαση, βάσει επιχειρησιακού σχεδίου

- ✓ πρέπει να είναι νόμιμες (γενικότερος χαρακτήρας νομιμότητας)
- ✓ τα προσηνήματα δεν εντοπίζονται στην φύση της (ανακριτικής ή διοικητικής πράξης), αλλά στα δικαιώματα του θιγόμενου:
 - τι πρέπει να γνωρίζει πριν την διεξαγωγή της έρευνας
 - τα δικαιώματά του κατά την διάρκεια αυτής
 - πώς μπορεί να αμυνθεί στον παράνομο έλεγχο ή έρευνα
 - παρεχόμενη δικαστική προστασία για τους παράνομους περιορισμούς των ατομικών του δικαιωμάτων (που είναι όμως λιγότερο δραστήρια από την προληπτική προστασία του κράτους δικαίου)
- ✓ αποδοτικότητα - σκοπιμότητα (για διακρίβωση συγκεκριμένου ¹εγκλήματος στην η. δίωξη ²)

→ Με το να "βαφτίζει" η ΥΠΕΕ την κατασταλαγμένη φράση ως προληπτική:

- ακολουθεί ένα τέχνασμα που δεν προστατεύει τον διοικουμένο
- η καθυστερημένη πρόσδοση του ορθού νομικού χαρακτήρου στην έρευνα καταλήγει σε ενδυνάμυνση οφέλους, δια της μη-υποχρεώσεως ενημέρωσης του εισαγγελέως

Άλλα δικαιώματα έχει ο θιγόμενος ως ελεγχόμενος + αλλά ως κατηγορούμενος, ενώ προκύπτουν και αντίστοιχες υποχρεώσεις του υπαλλήλου. Το δικαστήριο έχει καθήκον να ελέγξει αν η συγκεκριμένη του αποδεικτικού υλικού ενισχύει την πρόσδοση της ιδιότητας του κατηγορουμένου.

ΔΣΑΠΔ 14

* δικαίωμα ΜΗ αυτοενοχοποίησης/αυτοεπιβαρύνσεως για όσα άτομα κατηγορούνται για ποινικό αδίκημα + αφορά την καταθέση και ομολογία του

* γενικότερο δικαίωμα αρνήσεως παροχής πληροφοριών: δέσμευτική, ανίχνευση

μενική αξία της ελληνικής ένωσης τάξεως. Η κανονιστική του ισχύς επεκτείνεται όπου προϋποτίθεται η ενεργητική συνεργασία του διοικουμένου.

- * Αντίθετα με τα αστυνομικά κράτη, ο ανθρωπισμός + το διαφωτιστικό πνεύμα των δυτικών κρατών επιβάλλουν το τεκμήριο αθωότητας: κάθε ποινή είναι υπεράνω κάθε υποψίας, μέχρι να αποδειχθεί το αντίθετο. Η διοίκηση δικαιούται να ορκίσει τον ποινίτη όταν δικαιολογείται η ύπαρξη υπονόμου για τέλεση αδικήματος. Κυκλική όμως, είναι λογική η άρνηση συνεργασίας του ποινίτη αν εξ αυτής προκύπτει η ανακάλυψη αξιόποινης πράξης. Πρέπει να αναγνωρίζεται στον ποινίτη το δικαίωμα μη-ενεργούς συνεργασίας με την διοίκηση, αφού η αυτουπόθαψη στην ένωση τάξη μας δεν τιμωρείται.

Κοινοτική απάτη

= δωροδοκία των υπαλλήλων της Κοινότητας / κρατών-μελών ΕΕ

Ν. 2803 / 2000, κύρωση συμβάσεων + 2 πρωτοκόλλων

1. Δωροδοκία
2. νομιμοποίηση εσόδων από ελεγκματινές δραστηριότητες

- * ΝΕΕΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ποινικές διατάξεις για την απάτη, σε αντίθεση με τα οικονομικά συμφέροντα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων + συμπληρωματικές διατάξεις για νομιμοποίηση εσόδων από ελεγκματινές δραστηριότητες.

→ αναγκαιότητα διεθνολογικής του ποινικού δικαίου + εναρμόνιση σε ενωσιακό επίπεδο, για προσαρμογή του εσωτερικού νομοθετικού πλαισίου κάθε κράτους στα νέα δεδομένα που προκύπτουν από συμβάσεις.

Στην διατύπωση των ρυθμίσεων, η νομοτεχνική διατύπωση ήταν προβατημική, αλλά η νομοδοσία συνέβαλε στην δημιουργία σαφών ορίων από την κοινή απάτη του Π.Κ.

• Ιδιομορφίες του εκκαμήματος της ενωσιακής απαίτης

< 73.000 € → φυλάκιση

< 150.000 € → κάθειρξη

φυλάκιση 1 έτους / χρηματική ποινή αν η βλάβη είναι > 6.000 €

θεσπίσθηκε συνδυαστικά με την "Σύμβαση για την προστασία συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων" + συναφών Πρωτοκόλλων, με στόχο την τιμωρία συμπεριφορών κατά του προϋπολογισμού από τα κράτη-μέλη της ΕΕ

► Ενωσιακή απαίτη: ένα συνονθύλευμα διατάξεων + εκκαμήτων του ελληνικού δικαίου: απάτη, απιστία, πλαστογραφία, αθροεμπορία, υπαρπαγή ψευδούς βεβαιώσεως, εκμετάλλευση εμπιστευτικών πληροφοριών

Τι προστατεύεται;

Τα οικονομικά συμφέροντα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: πόροι - δαπάνες γενικού προϋπολογισμού - δασμοί από συναλλαγές με τρίτες χώρες - έσοδα από εισφορές από συναλλαγές με τρίτες χώρες, στο πλαίσιο κοινής γεωργικής πολιτικής + κοινής οργανώσεως των αγορών.

ΟΧΙ έσοδα από

επιβολή ενιαίου συντελεστή επί φορολογικής βάσεως ΦΠΑ + επί ποσού ΑΕΠ των κρατών-μελών!

Οι πόροι χρησιμοποιούνται για:

- ✓ χρηματοδότηση δαπανών σε κοινοτικό προϋπολογισμό
- ✓ επιδοτήσεις του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού + εξυμνήσεων + διαρθρωτικών ταμείων

Οι ενωσιακοί οργανισμοί (π.χ. Ευρωπαϊκό κέντρο για ανάπτυξη επαγγελματικής εκπαίδευσης) δεν αποτελούν θεσμικά όργανα.

*άλλη απόψη:

- πρωτίστως προστατεύεται η περιουσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
- δευτερευόντως προστατεύεται η αποτελεσματική + εξυπνητή λειτουργία του υπομνήματος + η καλή λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών

Αξιοποίηση συμπεριφορά → 3 υποθαλακτικώς μεικτά έγκληματα ενώπινης απάτης:

ΔΑΠΑΝΕΣ + ΚΟΙ-
ΝΟΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

1. αχρεώστητη είσπραξη (λήψη μη-αφεισμένων ποσών)

2. αχρεώστητη παρακρατήση (μη-αποδοχή οφεισμένου εισπραχθέντος ποσού)

ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟ-
ΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ

3. παράνομη ελαττώση (μη-ικανοποίηση φορολογικών αξιώσεων της ΕΕ)

Τρόποι τέλεξης

- * Πόροι / παρονευτήματα που δεν χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τον προορισμό τους
- * χρήση πασών δηλώσεων
- * ανακριβείς / ελαττωθείς δηλώσεις ή έγγραφα
- * απόκρυψη
- * κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης παρασιώπηση πληροφοριών

Ουσιαστικοί έγκλ.
Χρόνος τέλε 6 ημερ.

για την τυπική τελεσίωση, πρέπει να επέλθει το αποτέλεσμα

αυτός της συμπεριφοράς (π.χ. χρόνος χρήσεως του αναμειχτούς εγγράφου), όχι του αποτελέσματος

"χρήση πασών δηλώσεων"

Εφόσον ο νόμος απαιτεί μόνο προφορική δήλωση (όχι έγγραφη) + πασόν μπορεί να είναι ΜΟΝΟΝ έγγραφο → έχουμε εσφαλμένη απόδοση του αληθινού όρου στην ελληνική γλώσσα (ο αρχικός όρος ήταν "faulx" = ψευδής) ως "πασόν"

Αρχή n.c.h.p.s.l. scripta, ωστόσο δεν σώζει το νομοθετικό σφάλμα!

"ανακριβής δήλωση"

= η μη-οιταποκρινόμενη στην αλήθεια

↳ παράσταση ψευδούς / απόκρυψη αληθούς γεγονότος

"παρασιώπηση"

Παρασιωπώνται πραγματικά περιστατικά που είναι ουσιώδη για την λήψη αποφάσεως προς καταβολή π.χ. επιδόσεως, εξαγωγικής

ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΣ... + ρητά ειδική υποχρέωση προς ενεργεία

- * σιωπή → ναι σε συμπέρασμα → εξαίτησης δόξαση
→ όχι συμπέρασμα → παρασιώπηση

"απόκρυψη"

= συμπεριφορά λόγω της οποίας ο παρών μένος εμποδίζεται να μάθει την αλήθεια, επειδή μεταβάλλεται η πραγματική κατάσταση.

Σχέση της κοινοτικής απαίτη με την απαίτη του ΠΚ 386

κρατούσα άποψη : απωθούνται, λόγω σχέσεως ειδικότητας

νομολογία : ιδιώνυμο έγκλημα

(= οι ιδιαιτερότητες

περιστάσεις υπό τις οποίες προβάλλεται η βασική συμπεριφορά επηρεάζουν την βαθύτερη ηθικο-κοινωνική απαξία, αλλοιώνοντας τα χαρακτηριστικά του αρχικού εγκλήματος

Όταν η ενωσιακή απαίτη τελείται με εξαπάτηση → έχουμε κοινή απαίτη του ΠΚ 386, με την ιδιαιτερότητα ότι προσβάλλει το έννομο αγαθό της περιουσίας που ανήκει στην Ε.Ε., αλλιώς δεν έχει καμμία σχέση με την κοινή απαίτη του Π.Κ. 386. Συνεπώς, όταν η ενωσιακή απαίτη τελείται με εξαπάτηση, το έγκλημα είναι ειδικότερο σε σχέση με την κοινή απαίτη, επειδή (όχι μόνο συγκεντρώνει όλα τα στοιχεία της, αλλά επηρεάζει) στρέφεται κατά περιουσίας που ανήκει στην Ε.Ε. Αν η κοινοτική απαίτη δεν τελείται με εξαπάτηση, η κοινή απαίτη δεν συρρέει!

2^η άποψη : σχέση απορροφής

Απορρίντεται! Η κοινοτική απαίτη δεν απορροφά την (βαρύτερή της) κοινή όταν αυτή είναι κακουρηματική. Σε άλλα κράτη, δεν προβάλλονται τόσο αυστηρές ποινές περί απαίτη.

(γιατί η κοινοτική απαίτη είναι πλημμελημα)

3^η άποψη : σχέση ρυθμιστικής αποναυστιμότητας : ειδικότητα (όχι επαλληλία)

Υπερίσχει η ενωσιακή απαίτη όταν βασίζεται μόνον η περιουσία της Ε.Ε.

→ φαινομένη κατ' ιδέαν συρροή

Όταν ο υπαίτιος έχει εισπράξει τόσο από την Ένωση όσο κι από το Δημόσιο, η πράξη του έχει 2 παθόντες, αλλά 1 είναι το έγκλημα (η περιουσία δεν είναι προσωπικάς έννομο αγαθό) → **η κοινή απαίτη θα απορροφήσει την (ημιό-τερη) ενωσιακή**

απαίτη κατ' ιδέαν συρροή οδηγεί σε αξιολογική απινομία!

→ ενωσιακή απαίτη + λαθρεμπορία

Η νομοθεσία της κοινοτικής απαίτης προσατεύει και την περιουσία, μέρος της οποίας είναι και οι δασμοί (ως εξαγωγή πόρων της Ε.Ε.) → αντίθε-
μενότης λαθρεμπορίας είναι και πάλι οι δασμοί από τρίτες χώρες

* επί χρήσεως πράξεων σχετικά με δασμούς;

↓

οι διατάξεις του τελεωλεγονικού κώδικα για την λαθρεμπορία, ως ειδικότερες, σπρωίνουν αυτές της ενωσιακής απαίτης, που θα εφαρμόζαν-
μεν, αλλά όχι ως προς το κοινό-ίδιο πεδίο εφαρμογής των 2 εγκλημάτων

* παρεπόμενες ποινές επιβάλλονται μόνο για δασμούς

→

κοινοτική απαίτη + πλαστογραφία: 2 τρόποι τέλεξης:

1. χορήγηση πράξεων / ανακριβών δηλώσεων
2. κατάρτιση αυτών

προβλεπόμενες ποινές: 1 έτος φυλάκιση (για το άρθρο 4)
χρηματική ποινή (» 5)

Η διάταξη αυτή είναι **ειδική + επικουρική** ως προς το Π.Κ. 216.

Επομένως (όπως και στην απαίτη), θα εφαρμοσθεί η ενωσιακή, εκτός αν παύτεται και το Δημόσιο και η ΕΕ, οπότε εφαρμόζω την κοινή πλαστογραφία.

► Βλάβη του Ελληνικού Δημοσίου

διακυμαίνσεις στη νομοθεσία

2002: Ο Α.Π. είπε ότι δεν σημαίνει κάθε απαίτη της Ένωσης και βλάβη-
απαίτη του Ελληνικού Δημοσίου → ΜΟΝΟΝ επί αχρεωστήτως εισπρα-

τομένων ποσών που προέρχονται εν μέρει από την ΕΕ + εν μέρει από το Δημόσιο, ως :

- συγχρηματοδότηση
- ταυτόχρονη ενίσχυση με ενωσιακούς + κρατικούς πόρους

* Ν. 1608 / 1950

πρέπει να υπάρχει και κοινή απαίτη του Π.Κ. 386, επειδή απαιτείται ως επιβαρυντική περίπτωση η απειλή / επένδυση βλάβης του Δημοσίου.

Η ενωσιακή απαίτη δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο αυτόν, επειδή είναι αρκετά παλιός.

Όταν έχουμε μια πράξη απάτης με 2 παθόντες (ΕΕ + Δημόσιο) → θα εφαρμοσθεί η κοινή απαίτη με την επιβαρυντική περίπτωση αυτού του ειδικού νόμου, οφού η περίπτωση δεν είναι προσωποπαγές έννομο αγαθό + η ενωσιακή θα απορροφηθεί (ακόμη κι αν είναι ειδική)

Το Ελληνικό Δημόσιο δεν έχει άμεση ζημία όταν η ΕΕ μπορεί να επιβάλει κατ'αποκοπήν διορθώσεις (= πρόστιμο στην Ελλάδα για μη-θέσηση επαρκών εσέχων για διαχείριση πόρων). → αυτό σημαίνει ότι το Δημόσιο δεν μπορεί να είναι ποινικώς ενάγων (αφού δεν έχει άμεση ζημία), παρ'ότι μόνο επί αμέσου ζημίας στην συγχρηματοδότηση / στην ταυτόχρονη ενίσχυση με κρατικούς + ενωσιακούς πόρους

* οι διορθώσεις αυτές μπορεί να σχετίζονται με την απαίτη / με άλλα εγκλήματα / να πρόκειται για απλές παρατυπίες αν το σύστημα είναι ανεπαρκές

Διοικητική Διαδικασία, κώδικας Φορολογικής Δικονομίας

Αποκλείεται η επιδίωξη απαίτησεων σε ποινικά δικαστήρια

→ Φορολογικές αξιώσεις του Δημοσίου :

έννομο αγαθό : στο φορολογικό ποινικό δίκαιο, πρόκειται για την περιουσία (με την έννοια του Π.Κ.) του Ελληνικού Δημοσίου, και ειδικότερα για τις φορολογικές αξιώσεις του Δημοσίου έναντι του φορολογουμένου

ως αυτοτελή έννοια ενεργητικού περιουσίας. Οι φορολογικές αξιώσεις αποτελούν ένα υποσύνολο της κρατικής περιουσίας, ώστε θεμελιώνεται η ειδικότητα των φορολογικών εκκαθαρώσεων έναντι της περιουσίας + της ιδιοκτησίας.

Μια επιπλέον ιδιομορφία της φορολογικής έννομης σχέσης έγκειται στο ότι αφορά σε φορολογικά εκκαθαρώματα (ειδικότερα) + οι φοροφυλάδες αντιμετωπίζονται ευμενέστερα των κοινών απατεώνων.

Δεν αφορά σε προστατεύσιμα έννομα αγαθά:

- αόριστα + υπερατομικά (εδώ όμως υπεισέρχονται στοιχεία: - διατήρησης - σκοπιμότητας)
- οικονομικο-δικαιοπραγτικού στόχου

78 Σ: "αρχή νομιμότητας του φόρου"

ουσιαστικοί φορολογικοί νόμοι

leges scriptae τυπικής ισχύος

Απαγορεύονται: η αναδρομικότητα

η αναλογική εφαρμογή

η κανονιστική φορολογική αρμοδιότητα της Διοικήσεως

Φορολογικές αξιώσεις του Ελληνικού Δημοσίου

- εισόδημα (φ.π. / ν.π.)
- περιουσία (κατοχή / μεταβίβαση χαριστική ή επαχθής)
- καταναλωτικές δαπάνες (ΦΠΑ / τελωνειακά τέλη)

Η υπαγωγή συγκεκριμένων κρίσιμων περιστατικών στον νόμο οριστικοποιεί την ύπαρξη φορολογικής ενοχής:

1. φορολογική δήωση
2. έκδοση φύλλου ελέγχου (μη- / ανακρίσης υποβολή)

→ Τίτλος θεμελίωσης φόρου

εκδίδεται ΑΔΠ προσδιορισμού / καταβολής του φόρου από φορολογική αρχή

→ ΤΙΤΛΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ

Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΦΟΡΟΣ ΣΥΝΤΑΣΣΕΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ, ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΙ ΣΕ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΟΥ + ΚΟΙΝΟΠΟΙΕΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΟ ΣΤΟΝ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟ

ΕΚΤΕΛΕΣΤΟΤΗΤΑ (ΑΝΑΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΔΙΑ ΤΗΣ ΔΕΚΛΗΣΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ) : ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑ ΨΑΗ / ΑΝΑΛΟΓΟΥΝΤΑ / ΤΥΧΟΝ ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΦΟΡΟΙ

→ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΦΟΡΟΥ

ΕΓΧΡΑΦΗ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΣΟΔΩΝ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΑΣ ΔΟΥ ΩΣ ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΣΟΔΟ + ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΡΧΙΣΕΙ Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ (ΚΕΔΕ).

ΑΚΛΗΡΟΥΣΩΣ, ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΤΡΙΠΛΟΤΥΠΟ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΟΥ. ΔΙΕΝΕΡΓΟΥΝΤΑΙ ΕΠΙΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΑΡΑΡΟΡΟΡΙΩΝ.

ΜΟΡΦΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ
2. ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΥΠΟ ΕΥΡΕΙΑ ΕΝΝΟΙΑ
3. ΦΟΡΟΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ

ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΕΝ ΣΤΕΝΗ ΕΝΝΟΙΑ
ΦΟΡΟΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ
ΦΟΡΟΥΠΕΞΑΙΡΕΣΗ

① ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ (tax avoidance)

= ΚΑΤΑΣΤΡΑΤΗΜΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΝΟΜΩΝ, ΜΕ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (ΑΝΕΦΙΚΤΗ Η ΥΠΑΧΩΜΗ ΣΕ ΝΟΜΟ "ΚΑΤΑΜΕΘΟΔΕΥΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ")

- Ο ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΑΠΟΦΕΥΓΕΙ / ΜΕΙΩΝΕΙ ΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΗ ΤΟΥ, ΕΚΜΕΤΑΦΕΥΟΜΕΝΟΣ ΚΕΝΩ / ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ.
- Η ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΔΕΝ ΠΡΕΠΤΕ ΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΩΣ ΕΥΘΕΩΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗ → ΚΑΤΑΣΤΡΑΤΗΜΤΗ ΔΙΚΑΙΟΥΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΚ 281

ΔΙΚΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ : ΕΙΝΑΙ ΔΥΣΧΕΡΗΣ Η ΠΟΙΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΥΠΑΡΧΟΥΣΩΝ + ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΝΕΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ, ΔΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

θεμιτών φορολογικών κινήτρων

- **ΥΠΕΡΑΪΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (offshore) → διακινούν το 50% των κεφαλαίων!** (διεθνώς)
Αξιοποιούνται ως εργαλείο για φοροαποφυγή, δια της μη-ασκήσεως επενδυτικής - χρηματοοικονομικής - παραγωγικής δραστηριότητας στην χώρα της καταστατικής έδρας εκ μέρους αλλοδαπών εταιριών → έτσι, απολαμβάνουν ευνοϊκής φορολογικής μεταχειρίσεως.

- καθεστώς χαμηλής έως μηδενικής φορολογίας → φορολογικοί παράδεισοι!
- ελαφινής δημοσιότητα εταιρικών στοιχείων + ανσιηρό εταιρικό απόρρητο
- απροθυμία διοικητικών + δικαστικών αρχών για συνεργασία με άλλα κράτη
- έλλειψη πραγματικής + συστατικής εθνικής οικονομίας : δεν διαθέτουν οργανωμένες κεφαλαιαγορές + αποτελούν πύλο έλξης μαύρου χρήματος από φοροδιαφυγή + ναρκωτικά

μαύρη λίστα ΟΟΣΑ : μαύρες τρύπες του συστήματος :

Αγκόρα - Μπαχάμες - Νήσοι Καϊμάν - Κόστα Ρίκα - Πανομάς - Μάρσα Άγιος Βινκέντιος - Σεϋχέλλες - Λιβερία - Ολλανδικές Αντίλλες - Σαμόα

* ΟΧΙ η Κύπρος (παρα την μεγάλη προτίμηση από > 40.000 εταιρείες + ιδιαίτερο φορολογικό καθεστώς)

N. 3091/2002

Εξωχώριες εταιρείες με ακίνητη περιουσία στην Ελλάδα πληρώνουν ετήσιο φόρο ύψους 3% επί της αξίας της ακίνητης περιουσίας τους, εφόσον έχουν έδρα εκτός της Ε.Ε. + δεν δραστηριοποιούνται στην έδρα τους, ενώ οι μετοχές + οι παραστατικοί τίτλοι ιδιοκτησίας τους είναι ανώνυμοι.

σκοπός της ρύθμισης : να παύσει την καταχρηστική πρακτική ιδιωτών να αποκτούν μεγάλη ακίνητη περιουσία στην Ελλάδα, στο όνομα επιχειρήσεως, προκειμένου να αποφύγουν τον δυσμενή ελληνικό φόρο κληρονομίας φ.η.

προληπτική η νομοθεσία

N. 2523 / 1997 → "φορολογικό ποινολόγιο"

ratio : κατανομή της φοροδραστικής

Σχέση φορολογικών διοικητικών + ποινικών αδικημάτων

οι φορολογικοί νόμοι είναι πρωτεύοντες (επιτακτικοί-απαγορευτικοί)
οι ποινικοί-κυρωτικοί νόμοι είναι δευτερεύοντες (από παραβίαση 1ου νόμου)

* **πρωτεύοντες** : βασική υποχρέωση κάθε φ.π. + υ.π. με εισόδημα στην Ελλάδα για :

1. ετήσια δήλωση σε συγκεκριμένη προθεσμία
2. τήρηση βιβλίων
3. έκδοση προβαλλόμενων φορολογικών στοιχείων

παραβίαση

↓
διοικητική κύρωση για μη-/ανακριβή υποβολή φορολογικής δήλωσης :
επιβολή πρόσθετου φόρου (ποσοστό επί του οφεισμένου φόρου) . όπου δεν
μπορεί να επιβληθεί αυτός, επιβάλλεται πρόστιμο.

* **δευτερεύοντες** : επιβάλλονται επί παραβάσεως πρωτευόντων φορολογικών κανόνων , αποτελώντας έναν υψηλότερο διοικητικού + ποινικού δικαίου

από τον οποίον ^(συρρέουσες) πηγάζουν (συνθετικά) τέτοιες κυρώσεις: το διοικητικό δίκαιο αναίχεται έτσι σε ποινικό!

< 15.000 € → 1 έτος για αποφυγή πληρωμής } υιοθετείται ποσο-
< 150.000 € → έως 10 έτη » } τικό κριτήριο

Για το ποινικό αδίκημα απαιτείται δόλος επιδίωξης αποφυγής πληρωμής φόρου ≠ για την διοικητική κύρωση, ο παραβάτης δρα χωρίς πρόθεση αποφυγής πληρωμής του οφειλόμενου ποσού, επαρισύσης της απλής αμελείας

► φορολογικές ποινές εν λευκώ

Η υπόσταση του φορολογικού εγκλήματος στον Ν. 2523/1997 δεν περιγράφεται άμεσα στην ποινική διατάξη, αλλά προκύπτει από την ερμηνεία σειράς φορολογικών διατάξεων (φορολογικού δικαίου) στον ΚΦΕ.
π.χ. βρέπω στον διοικητικό κανόνα τι φόρο χρωστάει + ανατρέχω για την τιμωρία στον ποινικό κανόνα

* η μέθοδος αυτή επικρίνεται ως αντικανονική όταν ο εν λευκώ παραπεμπτικός νόμος δεν ορίζει ειδικά + περιοριστικά τις προϋποθέσεις του αξιοποιήσιμου → "αρχή της νομιμότητας" (Σ 7).

Ωστόσο, δύσκολα θα θεωρηθεί αντικανονική, λόγω της νομιμότητας του τυπικού νόμου που ψηφίζεται από την Βουλή (Σ 78).

Η "αρχή της νομιμότητας" δεν απαγορεύει στον φορολογικό νομοθέτη να παραπέμψει φητά σε άλλον τυπικό νόμο και εξειδίκευση των συσχετισμένων στοιχείων του φόρου:

→ Η επιβολή φόρου δια νομοθετικής εξουσιοδότησεως δεν είναι αντίθετη στην "αρχή της νομιμότητας", εφόσον ορίζεται με επαρκή διατύπωση τα συσχετισμένα στοιχεία της φορολογίας.

• φορολογικό ποινικό δίκαιο (εν λευκώ ποινικοί νόμοι!)

- ✓ εκτεταμένες + διάσπαρτες διατάξεις περί φορολογικών αξιώσεων του Δημοσίου
- ✓ χρειάζεται άμεση προσαρμογή του κυρωτικού συστήματος στην ιδιαίτερη ευμεταβλητή φορολογική νομοθεσία

π.κ.31 : νομική πράξη περί το αδίκo → υπό προϋποθέσεις καθίσταται συγχνωστή, αίρουσα το αξιόποινο

Σύγκριση διοικητικών + ποινικών κυρώσεων και ΕΣΔΑ

- Αποκρούεται το τυπικό κριτήριο διακρίσεως + αναζητείται η πραγματική φύση της κυρώσεως
- οι σοβαρές ποινικές κυρώσεις ρυθμίζονται από το ΕΣΔΑ 6 ("δίκαιη ποινική δίκη", fair trial)
- Αυστηρά όρια στην σύγκριση των κυρώσεων εις βάρος του παραβάτη

► Φορολογικές διοικητικές κυρώσεις (ως ΑΔΠ)

Αρκεί η αμέλεια ως προς την υπαιτιότητα ελ' αυτές.

Εφαρμόζεται η "αρχή της αναλογικότητας" + εξατομικεύση των κυρώσεων (πρόσφορο-αναγκαιό-ελάχιστο).

προσβολή → έλεγχος διοικητικού δικαστηρίου

ποινή

η.σ.η.φ. sine culpa → απαιτείται δόλος

Σ 87 : απόφαση λειτουργικά + προσωπικά ανεξάρτητου δικαστηρίου τήρηση "αρχής της νομιμότητας" κατά την ποινική δίωξη

"in dubio pro reo" → τεκμήριο αθωότητας

N.2523/1997

Χρηματικές διοικητικές κυρώσεις → ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΡΧΗ

πρόσθετοι φόροι + προσυζητήσεις + πρόστιμα
ΓΙΑ

μη-υποβολή/ανακρίβη / εκπρόθεσμη δήλωση } δόλος / αμέλεια

- Έχουν παραμορφωθηματικό χαρακτήρα, δε σχεδόν με την κύρια φορολογική υποχρέωση + υπολογίζονται επί % / μήνα καθυστέρησης / οφειλής

Άλλες διοικητικές κυρώσεις, όχι άμεσα χρηματικές

ratio: παύση επαγγελματικής + κοινωνικής ζωής του φορολογουμένου

1. αναστολή λειτουργίας επαγγελματικής σέτης

2. Μη-χορήγηση πιστοποιητικών ενημερότητας χρέους προς το Δημόσιο
3. Απαγόρευση συμμετοχής σε δημοπρασία
4. Αφαίρεση πινακίδων + αδειών μεταφορικού μέσου
5. Άρση απορρήτου λογαριασμών + δεσμεύσεις 50%
6. Προσωποκράτηση

• Φοροδιαφυγή υπό στενή έννοια

ΜΟΝΟ φόροι εισοδήματος φ.π. + ν.π. :

1. παράλειψη υποβολής δηλώσεως
2. υποβολή ανακριβούς

} απόκρυψη
εισοδήματος

εξάσκηση
φορολογικών
αρχών (α.υ.)
↳ πράξη
↳ παράλειψη

Ποινή : < 15.000 € : 1 έτος φυλάκιση

< 150.000 € : 10 έτη κάθειρξη

Εφαρμόζεται ΜΟΝΟΝ επί διοικητικών κυρώσεων ("αρχή της νομιμότητας"), ενώ απορρίπτεται η εφαρμογή της όπου παρίσταται αποκλειστικά φορολογικές αξιώσεις ενόψει της αρχής της ειδικότητας του συστήματος ποινικής προστασίας του Ν. 2523 / 1997.

- "όσονει ιδιαίτερο" έγκλημα → ο δράστης πρέπει να έχει την ιδιότητα του "φορολογουμένου"
- χυνίσιο ποινικό (ν.μ.) → 1 τρόπος τελέσεως αρκεί!
- τυπικό (συμπεριφοράς) : απόκρυψη εισοδήματος (θετική πράξη)
ΟΧΙ αν ο φορολογούμενος έχει μηδενικό εισόδημα → δεν είναι υπόχρεος δήλωσης!
- ΟΧΙ αλλα'ανακρίβεια, καθώς δεν συνεπάγεται πάντοτε απόκρυψη!
(μεταδομανής μηνητήρας - δράστης πιστωτικής αθέτησ - αλλα'σχετική με ασφαλείες)

Απαιτείται πράξη αντιμεινικώς πρόσφορη.

υποκειμενική υπόσταση : ΜΟΝΟ δόλος (οποιοδήποτε βαθμού), οχι αμέλεια

* απαιτείται άμεσος δόλος α' βαθμού ως προς τον σκοπό αποκρύψης πλη-

ρωμής φόρου εισοδήματος, χωρίς όμως να απαιτείται να ενέαθει, ώστε να υπάρχει τελεωμένο έγκλημα.

Ποινή : ως διοικητικές κυρώσεις, οι πρόσθετοι φόροι δεν υπολογίζονται (→ αυτός υπολογισμός!). Το ύψος της ποινής συσχετίζεται με το εισόδημα του δράστη.

► **Φορούτεξαιρέση** : (ν. 2523/1997)

= μη απόδοση ΦΠΑ

< 30.000 € → 1 έτος φυλάκιση

Υποκείμενα : υπόχρεοι προς απόδοση

< 75.000 € → έως 10 έτη κάθειρξη

1. Φ.Π.Α.

2. άλλα παρακρατούμενα τέλη-φόρους

① ΦΠΑ

ν μη-απόδοση

ν ανακριβής απόδοση

ν παράνομος συμψηφισμός οφειλομένου ΦΠΑ = είκνωση καταβολής αν επιβαρύνθηκε η περιουσία ως αγοράς ή πώλησης + αξίωση επιστροφής

αποτελεί έμμεσο φόρο, για :

- πώληση + παραγωγή αγαθών / παροχή υπηρεσιών
- εισαγωγή από χώρες εκτός ΕΕ
- ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών

► **Φορολογαστογραφία**

= έκδοση / ομολογή ηασιών - νοθευμένων - εικονικών φορολογικών στοιχείων

* φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών + ευτενές σύστημα επιβολής διοικ. κυρώσεων

* υαυό αντιμειμένο : φορολογικά στοιχεία, επαρχεί η αμείβεια.

Το έγκλημα είναι τετελεσμένο ανεξαρτήτως διαφυγής ή όχι του φόρου με κατάρτιση / νόθευση (όπως η ηαστογραφία, π.κ. 216)

► **Φορούτερημερία** (πκ 340 επ.)

= παραίτηση καταβολής χρεών προς το Δημόσιο (δανειστής) : δεν το εξαπατά ως προς την ύπαρξη / ύψος της φορολογικής αξιώσεως, αλλά το στερεί από απαραίτητα δημοσιονομικά έσοδα!

τιμωρείται η δόξα καθυστέρηση καταβολής φορολογικής οφειλής που έχει βεβαιωθεί εις βάρος του από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές **ταμειακά**

- * επί ν.η. ως οφειλέτη → τα διοικούντα αυτό πρόσωπα ευθύνονται για την μη-καταβολή : ο διοικητής της επιχείρησης έχει ποινική ευθύνη κατά τον χρόνο λήξης του χρέους + κατά τον χρόνο μη-καταβολής
- * 4 μήνες έως 10 έτη, ανάλογα με το ποσό
- * Αν ο οφειλέτης είναι > 73 ετών → εκτίει την ποινή στο σπίτι του!

► προσωποκρατία για χρέη προς το Δημόσιο

ΚΔΔ 231, ποινική φύση (όχι ως διοικητικός καταναγκασμός!)

Επιδραμβάνεται το αρμόδιο δικαστήριο μετά από αίτηση της αρμόδιας ΔΟΥ, επιβάλλοντας την ως το μόνο ικανό αναλογικά μέτρο για την ικανοποίηση απαιτήσεως.

ΔΕΝ εφαρμόζεται επί αντικειμενικής + αποδεδειγμένης ανικανότητας καταβολής.

ΟΧΙ 2^η φορά για το ίδιο χρέος → απρόσφορο μέτρο!

Επί ν.η., προσωποκρατούνται τα διοικητικά σχέδια!

Στην πράξη δεν πρέπει να εφαρμόζεται, γ' αυτό αντιταθίσταται από τις διατάξεις περί φοροϋπηρεμίας. **Σ 2 + 5 : ανθρωπινή ελευθερία + αξιοπρέπεια!** Το 2007 κρίθηκε αντισυνταγματική από το ΣΤΕ!

► Συρροή μη-αμιγώς φορολογικών εκκαταβολών (αληθινή κατ'έξιν)

Αυτά δεν κατατείνουν αποκλειστικά σε αποφυγή φόρων, αλλά και σε :

- παράνομη ωφέλεια
- αλλαγή μισθίου Δημοσίου
- βλάβη τρίτων (εκτός Δημοσίου)
- προσπορισμό άλλου οφέλους

► Ποινική ευθύνη διοικητών επιχείρησης

Το ποινικό δίκαιο παραδοσιακά αρνείται την ποινική ευθύνη τους λόγω Σ. 2, 5, 7 : προϋποθέτει πράξη - ενοχή - ικανότητα αντιληψ-

ως τιμωρητικού χαρακτήρα της ποινής.

Πολλές φορές, οι εξουσίες της επιχείρησης είναι καταμερισμένες σε πολλούς + ανεξάρτητους φορείς → καθίσταται αδύνατη η συνδρομή του για την πλήρωση της απειλημένης υποστάσεως του οικονομικού εγκλήματος. Ακόμη κι αν υπάρχει συνεκτέλεση, είναι δύσχερες να αποδειχθεί ο κοινός δόλος συναπόφασης, προκειμένου να υπάρξει συναυτουργία. Η κατάσταση είναι ακόμη πιο περίπλοκη, όταν το έγκλημα είναι αποτέλεσμα αιτιώδους διαδρομής, με διαδοχικές αποφάσεις συλλογικών οργάνων.

► Ποινική προστασία περιβάλλοντος

Πρέπει να θεμελιωθεί + να αποδειχθεί η ύπαρξη ατομικής ποινικής ευθύνης. Αυτούτοί είναι πρόσωπα από τον χώρο της διοικήσεως που έχουν "ιδιαιτέρη νομική υποχρέωση" να μεριμνούν για την προστασία του περιβάλλοντος, εφόσον διοικητικά στελέχη ευθύνονται ποινικά για δόλια / αμελή πράξη τους.

Η ευθύνη τους δεν αποκλείει / ηρؤυλοθετεί την ποινική ευθύνη του κράτους.

► Ποινική ευθύνη διοικούντων για φοροδιαφυγή : (ν. 2523 / 1997)

Χρειάζεται προσδιορισμός του κύκλου των προσώπων που θεωρούνται αυτουργοί φοροδιαφυγής.

Α.Ε. : ΔΣ / διευθύνων σύμβουλος / γενικός διευθυντής

Από τον Ν. 1882 / 1990 προκύπτει ευθύνη ενός αντιστοίχου (όχι ταυτόσημου) κύκλου διοικητικών στελεχών για φοροπληρημερία

ως άμεσοι συνέργοι θεωρούνται ο προϊστάμενος λογιστηρίου ή όποιος συμμηράρει γενικά.

Μη-υποχρέωση της διοίκησης για έλεγχο-επonteία της εφαρμογής της

φορολογικής νομοθεσίας!

→ 2 προϋποθέσεις:

1. διευθυντική ιδιότητα

2. γνώση παραβατικής συμπεριφοράς του υφισταμένου (υποκειμ. υπόσταση) (απομαίνεται έτσι η αντικειμενική ευθύνη του διευθυντικού στελέχους) ή εκ των ιδιοτήτων τους να καθίσταται φανερό ότι γνώριζαν ^{πράξη} _{παραβίαση}

3 απόψεις

i) μαχητό τεκμήριο γνώσης → αντιστρέφεται το ΒΑ των δ. στελεχών ότι δεν μπορούσαν να αποτρέψουν την εγκληματική συμπεριφορά. προκύπτει μη-γνήσια (νόθος αντικειμενική) ευθύνη, που όμως έρχεται σε σύγκρουση με το ΕΣΔΑ 6 § 2 για το "τεκμήριο αθωότητας"

ii) προσπάθειας να ξεπεράσει την συγκαταλητή-υπερνομοθετική ισχύ, ερμηνεύει την ιδιότητα του διοικητού ως μια "διαθετική έννοια": το διασταθμικό αναζητεί έτσι αποδείξεις για πλήρη διανοητική πεποίθηση.

iii) "εφόσον γνώριζαν" = δόλος α' + β' βαθμού, που πρέπει να θεωρείται ισοδύναμος προς την τέλεση. δεν αρκεί ο ενδεχόμενος δόλος! *

* κατ' εξαίρεση, αρκεί στο εδάφιο "γίνεται φανερό ότι γνώριζαν"!

- Φοροελεγκτικά + διωκτικά όργανα (ΥΠΕΕ) εμπλέκονται στην όλη διαδικασία, ενώ η εξαίρεση της ποινικής δίωξης οφείλει μία φορολογική διοικητική διαδικασία είναι αναπόφευκτη (όμως προκύπτουν δυσκολίες περιγραφής + τεκμηρίωσης!). Ο Υπουργός Οικονομικών λαμβάνεται ως πολιτική αγωγή του Δημοσίου.

- Το δεδομένο των διοικητικών διαδικασιών ^{για την α.υ.} έρχεται σε σύγκρουση με το Σ 96 για την διαδικασία των ποινικών διαδικασιών (που όμως σφεδρύνεται εξειδίκευσης!).

- Το έγκλημα θεωρείται ότι τελέζεται με την οριστικοποίηση της φορολογικής εγγραφής (όχι από την πράξη-παραβίαση!).